

Offshore vermogens kosten Nederland €10 mrd per jaar

Siem Eikelenboom

Vandaag, 14:35

Update: vandaag, 15:53

Nederland loopt jaarlijks € 10 mrd aan belastinggeld mis door vermogens die buiten het zicht van de fiscus offshore zijn gestald. Dit stelt de jurist en voormalig Fiod-rechercheur Jan van Koningsveld in zijn proefschrift 'De offshore wereld ontmaskerd', waarop hij woensdag aan de Tilburg University promoveert. De Belastingdienst, de Nationale Politie, de fiscale opsporingsdienst Fiod en de toezichthouders op de financiële sector zouden meer aandacht moeten hebben voor het misbruik van offshore vennootschappen door Nederlandse (rechts)personen, stelt Van Koningsveld.

Jan van Koningsveld promoveert woensdag in Tilburg op zijn onderzoek naar offshore vennootschappen. (Foto: Marijn Alders voor het FD)

Uit het onderzoek van Van Koningsveld blijkt dat de offshore dienstverlening er wereldwijd in slaagt om vermogen, identiteiten en geldstromen aan het oog van belasting- en opsporingdiensten en toezichthouders te onttrekken. Dit gebeurt op een ongekennde schaal. In totaal stond eind 2013 ongeveer € 5.565 mrd offshore bij bankinstellingen. Dat is ongeveer een kwart van de totale wereldwijde banktegoeden. Het is aannemelijk dat dit offshore vermogen geheel of gedeeltelijk niet is aangegeven bij de belastingdienst in het woonland van de bezitter. De promovendus schat dat Nederland jaarlijks € 10 mrd op deze wijze aan belastinggeld misloopt.

Fascinerend

Voor zijn proefschrift onderzocht Van Koningsveld 29 strafdossiers van financieel-economische fraude. In die zaken kwamen 54 offshore vennootschappen voor uit zestien rechtsgebieden. In 2013 waren offshores in Nederland betrokken bij € 5,3 mrd aan onroerend goed en tussen 2010 en 2013 waren ze betrokken bij 266 verdachte transacties met een totaal volume van € 703 mln. 'Als de overheid witwassen echt wil aanpakken, zullen de toezichthouders zich in deze wereld moeten verdiepen', zegt Van Koningsveld.

Van Koningsveld vindt offshore vennootschappen een fascinerend verschijnsel. Die fascinatie ontstond toen hij eind jaren

tachtig als financieel rechercheur van de Fiod betrokken was bij het onderzoek naar drugsbaas Klaas Bruinsma. 'Witwassen was in die tijd nog niet verboden, maar je zag geld van zijn drugshandel naar Hongkong gaan. Het vermoeden was dat een advocaat dat daar contant naartoe bracht. Vervolgens werd het gestort op de rekening van een Hongkongse Limited die vervolgens hypotheek verstrekke om panden in Nederland te kopen. Ik zag hoe makkelijk het was om dergelijke offshore vennootschappen op te richten om daarmee geld te witten, en hoe lastig het was voor opsporingsdiensten om te bewijzen wie er werkelijk achter die vennootschappen schuilden.'

Handboek

Met de liquidatie van Bruinsma in 1991 stopte het onderzoek, maar Van Koningsveld bleef kennis over de offshore wereld verzamelen. Dat resulteerde in een handboek, speciaal voor zijn collega's bij de Fiod. In 2010 verliet Van Koningsveld met pijn in het hart de dienst. 'Financiële recherche is het mooiste vak dat er is, maar na 25 jaar was ik toe aan een nieuwe uitdaging.' Samen met zijn dochter startte hij het Offshore Kenniscentrum en hervatte hij het werk aan zijn proefschrift.

Met zijn vertrek verdween de expertise over het misbruik van offshore vennootschappen. Typerend voor de opsporing- en toezichtinstanties, vindt de promovendus. 'Deels ook wel begrijpelijk. Rechercheurs willen een verdachte voor de rechter brengen en gaan daarna een ander onderzoek draaien. Maar het zou goed zijn als systematisch alle kennis die er per zaak is over het misbruik van offshores en de witwasconstructies centraal zou worden verzameld en geanalyseerd ten behoeve van de opsporing.' In zijn proefschrift bepleit hij dan ook de oprichting van een publiekrechtelijk kenniscentrum waarop politie, Fiod maar ook toezichthouders als DNB en AFM een beroep zouden kunnen doen.

Loanback-constructie

'Bruinsma maakte al gebruik van een zogeheten loanback-constructie: je stuurt geld naar een offshore vennootschap en dat komt als een hypothecaire lening weer terug. Heel simpel. En eigenlijk niet moeilijk te bestrijden als alle instanties hun werk goed doen. Maar wat zie je: jaren later gebruikt de voor witwassen veroordeelde vastgoedhandelaar Jan-Dirk Paarlberg dezelfde constructie!'

Het zijn niet alleen criminelen die zich voor een offshore interesseren. In zijn proefschrift becijfert Van Koningsveld dat vermogende Nederlanders € 145 mrd offshore in beheer hebben gegeven. Is dat vermogen altijd netjes opgegeven aan de fiscus? De promovendus vermoedt van niet: 'Het is dan ook een goed initiatief dat de Belastingdienst nu met een speciaal team aandacht gaat geven aan zeer vermogende particulieren.'

Het gebruik van een offshore vennootschap voor bijvoorbeeld tax planning of de afscherming van een erfenis is op zich legaal. 'Maar dat kun je pas beoordelen als de constructie voldoet aan de eisen van de fiscus van het land waar de feitelijke eigenaar woont of werkt. Nadeel van een offshore is dat er heel veel mogelijkheden zijn om de feitelijke bestuurder of aandeelhouder volledig buiten zicht te houden.'

Van Koningsveld is vanavond te zien in actualiteitenprogramma Nieuwsuur.

Door **Siem Eikelenboom**

Siem Eikelenboom is onderzoeksjournalist en schrijft over bedrijven en fraudes. Hij schreef samen met Jorinde Schrijver het boek 'Windhandel - De ontmaskering van groene hoogvlieger Econcern'.

[Lees alle artikelen van Siem Eikelenboom](#)

Deel dit artikel 17

MEEST GELEZEN OP FD.NL